

Н. А. Булганинның болгаш Н. С. Хрущевтун Бирмага чоруп турганы Н. С. Хрущевтун чугаазының төнчүзү

шынтырлар көдүрүп үнгөн турарын күзөп турар бис. (Үргүчүлөлдүг адыш часкаашкыны).

Совет чазак тайбынын политиказы, бүтү улустарнын, бүтү чурттарнын аразында кады ажылдажылганын политиказын быжыт, шынчымы-биле чорудуп келген болгаш чорудар-даа. Совет эрге-чагырганын баштайгы декреди-биле 1917 чыдын октябрда чарлатынып үнгөн ол политика хей националдыг эвилелдин тайбын туртувучу күш-ажылды кылып турар бүтү улустарнын үндезин эрге-ажыктарына дүжүтүр турар. Бистин чуртувуса совет кижилерин материалдык болгаш культуруту хережелерин эң-не долору-биле хандырамын эрге-ажыктарына таарыштыр бүтү чүдүлөр кылдынын турар. Ол сорулгалар-биле бистин беш чыл планларымыс чогаатынып, амдыралга боттанып, заводтар, фабрикалар, кайгамчык уруг электростанциялар, демир оруктар туттунуп турар. Улустун чагай чоруунга кур черлер ширээтенип алдынып, кызылгастык болгаш кукурузунын, ногааларын болгаш техниктиг культуруларын тарылгамы калбарып, хову-шөдлерин дүжүттүп болгаш мал ажылынын продуктууну беддер дөш демисел чоруп турар. (Адыш часкаашкыны).

Бодунун туруп келгеннин 38 чылдарынын дүргүзүндө Совет күрүнө кайгамчык улуг депшилгени чедип алган. Шанда хождундай аграрлыг чоран бистин чуртувусу совет улустун күжүншиктеринин ачында бирги черенга үлетпүрдү болгаш бедик механизастыгына көзө ажы-агыйлыг күчүгүт социалисттиг күрүнө болу берген.

Совет Эвилелде национал даралат казан-даа турбас кылдыр үзүткатырган. (Димиттиг адыш часкаашкыны). Бистин чуртувустун шаанда хождундай болгаш даралатыр чоран улустары Совет эрге-чагырганын чылдарында боттарынын экономиктиг болгаш культуруту хөгжүдөзүгө кайгамчык улуг чедикшиктерин чедип алган болгаш бистин чуртувустун улустарынын өт-буошине ам бир дөмей черин ээлеп турарлар. (Димиттиг адыш часкаашкыны). Чаа амдыралдын ден эргейт болгаш илелкейлиг киражиктери болу берген херөөзелеринин хосталышымын бисте терек кырында боттанып. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Совет эрге-чагырганын чылдарынын дүргүзүндө СССР-ге культура революциязы болган. Ам СССР — казак бижик-билгилди чурту. Школазынын болгаш еске-даа өөредилге черлеринин, клубтарынын, библиотекарынын казак четканы-биле ол шынтыган. Эртеминги бүтү-ле чедикшиктерин, культураның бүтү-ле эртинелери хоорайнын болгаш кызылгастык миллион-миллион ажыгы чоннарына чедиптер апарган. Совет Эвилелдинде ажыл чок чорук шагда-ла үзүткатыган. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Бистин чуртувустун элөөн хей районнары делегейди ийги дайыннын үезинде гитлерчи эжелекчилерге үргөдөткөргөн турганы билиндир болгай. Ол районнарга хоорайларын, суурларын, фабрикаларын болгаш заводтарын, демир болгаш чазалыг оруктарын чазы-биле туруп үндүр төлөдө, бистин үзүтүсө кайгамчык хей санныг херөгенин болгаш күш-ажылды килер ужурга таварышкан.

Совет улустун азып эртер ужурга таварышканы бүтү-ле бергелер турсажок, ол улус бодунун Төрөн чуртувуну депшилгени болгаш чечелелишкени дөш демиселге тилекчи болуп үнгөн. (Адыш часкаашкыны).

Ам, казан бистин чуртувусу экономикаын бүтү алдырамынга туудушкунуң байлак дүржүлгөмүн мөөнөт алганда, көзө ол дүржүлгөмүн болгаш билиглерин тайбынга ынакшыдыг еске улустар-биле үлөжүп болу апарганда, Совет Эвилели КНУнун хемчээликке экономиктиг хөгжүдөзү үр колониалдыг корум-чуртма туттунуп турган кошкак хөгжүдөлдүг чурттарынын улустарына техниктиг болгаш экономиктиг дузун көргүзөр дугайында еске чурттар-биле күзөлдүг кады ажылдажып турар. (Адыш часкаашкыны).

Колониалдыг даралаан хосталган улустарнын, оң штинде бирма-даа улустун, бодунун чуртувуну экономиктиг болгаш культуруту чечелелишкенине, улус массаларын амдыралынын байдалын экижерде арганы бөөр шаа мындыг социал-экономиктиг хемчегелерин чорударыңа чүткүлү биске билиндир. Мычангам бистин чурттарымыстың аразында экономиктиг болгаш культуруту харылзаларын казбар чурттарына бистер байыр чедип турар бис.

Быжык болгаш үр тайбың чокта экономиктиг болгаш культуруту депшиле болдунмас төлөдө, Бирмаң улустарынын тайбыңче ханы болгаш сепкилениң алышындан чүткүлү биске база билиндир. (Адыш часкаашкыны).

Оозум океанын бассейниде болгаш Мурнуу-Чөөн Азияда амгы үеде тургустунган байлаа—СССР, Кыдат Улус Республикасы ышкан, Оозум океанын шаг мындыг найыраалдыг күрүнелериниң бар болуп турары, Вьетнамын Демократтыг Республиказынын тургустунганы, тайбыңга ынакшыдыг Индия-биле көзө-хөдөө турар чорук—бирма улуска бодунун күрүнө талазы-биле хамаарышпас чоруну быжыглаар-даа таарышканы чагай байдаларын тургузуп турар. (Адыш часкаашкыны).

Бүтү-ле бодунун дег ужу-дүрүм чок чоруктары үлөдөп турар чанкайшык дээрбечилериниң аг-шерин силерниң черинерде чаштынып чыдар. Бир эвес аңаа Бирмаң дайыннарынын аразында калдык-бир чурт дузалаа болза, ол дээрбечил болуш бок хире үр туттунуп турар чорукту бодунарыңа чегей-ле бөөр деп бой-дыр мен. Мычанмыже, колониалдор чүтү-даа кылып турса, национал хамаарышпас чоруктуң туугуну адыш туруп алган улустун оларын үндүр сымырган черинге оңоо туртуп шылавастар. (Адыш часкаашкыны).

Бирма — көзө ажы-агыйлыг чурт деп чүвени билер бис. Еске күрүнелер-биле оң салдылажышканы амдымында колдунууда-ла көзө ажы-агый продуктуларын саларынын суурунга хөгжүп болур. Элөөн хей чурттарда көзө ажы-агый продуктулары артык болуп турары-биле холбаштыр чамдык күрүнелер оң ажылааш, Бирма Эвилелдинге боттарынын негеделерин албаарын орадажып турар.

Совет Эвилели мындыг политикамын көзөдө буруу шаап келген. Бистер Бирма-биле кайы-кайымыска ажыктыг сандыгын хөгжүдөргөн күзөөр бис. Бистин чуртувусу бистин массалыг сандыг алычкыны эвес-даа болза, бистер силерден ристи болгаш Бирма Эвилелдиниң дашаар үндүрүп турар еске-даа продуктуларын хей-биле санды алдыр дөш бүтү-ле чүдүлери кылдыр бис. Биске боттарынынын салдылаар бараан-нарынынын өртөөнүн түндүгө силер бистин барааннарымысты сандыг ам болуп силер. (Адыш часкаашкыны).

Ол болза, ийи күрүнелерге политика талазы-биле калдык-даа түзөндүргүлөр чок, кайы-кайымыска ажыктыг салдылажышканы болур. Ол салдылажышканы бистин кайы-кайымыстың харылзаларымыс улам ынак хөгжүдөргөн болгаш бистин чүрүнелериниң быжыларына дузалаар. (Адыш часкаашкыны).

Бирма улус бодунун шитки херектеринге холгаарлаа чорукту казан-даа, кытта-даа чөпшөөрөөс болгаш бодунун күрүнени улам ынак тусайлаа хөгжүдөргөн бүтү чүдүлери кылдыр дээринге быжык бугуреливисти илергейдеп турар бис. Эргим өнүктүр!

Дарта бистер силерниң хүндүзгөчөл өвилек чуртунардан чорутар болгаш силерниң улуг кожанар—Индий Республикамын чуртунга катан чөдө бөөр бис.

Бистин Индия болгаш Бирмага чоруп турганымыс силерниң чурттарынынын амдыралың эрге-ажыктарын улам эки билер арганы биске берген. Мычала-даа, чамдык дөргилерге бистин Индия болгаш Бирмага чоруп турарымыс кончү-ла солун эвес болган, бистин кылган чугааларымыс болгаш ажит-чакыт чок сөстөривис суонугранч эвес болган. Мычарага бистер шыны көзөдө чугаалап келген болгаш чугаалаар-даа бис, шын паракты шаңчып келер деп улустун үзөгөр сөзүндө чугаалааны ышкан, шын чамдык кижилерге болганчөк-ла солун эвес апар. (Адыш часкаашкыны).

Индия мөөң кылган чугааларымын болгаш өш Булганинның чугааларын андан паралганмы чамдык органианынын шыжымышкыны-биле көргөн ужуру мында. Мөөң чугааларымын бирөөнде чамдык бөдүктөр Совет Эвилелдинге улур дайынга Гитлерни күтүшкүң-биле суза салышкан деп чугаалаан чер оларга өзза таарымча чок болган.

Ол дөргө, төөгүдүт факты-дыр.

Бир эвес Англияны, Францияны, Совет Эвилелдинин болгаш еске-даа чурттарының каттышкан күштери Гитлерге улур салдыган турган болза, дайынны ол өгөдөп шыдаар турган бе мычам?

Бир эвес Англияны болгаш Францияны мычарадыг чагырыктын бөдүлтеринде Гитлерни кычыктырбас болгаш дайынны өскүдөргөн болдурубс деп үзүз турган болза, олар Гитлерни Австрияны эжелерини моондатылар, бужар-чүтүтүт Мюнхен дутуржугаларын чарарыңа барбас турганар ийи.

Франция Чехословакия-биле кайы-кайымыска дузалажыр дугайында көрөлдүг турганы билиндир болгай. Мычала-даа, казан Гитлер Чехословакияны эжелерини үлөдөп берген турган үеде, француз чазак болза, гитлерчи агрессияны болдурубзын чирөөнө дөп-дөраан дуза көргүзүргө Совет Эвилели белең деп чүвени эки билген турсажок, француз чазак Чехословакияга дузалажык келеринден ойталан болгай. Гитлерчи агрессияны Чехословакияга улур улганамыга өйтүр шаанымышкыны француз шериглер-биле кады бөөр дөш совет чөпшөктөг күштер мычарада бүрүн белекенип алган турганы чакыт эвес.

Барың талакы күрүнелер Гитлерни чөөн чүчкө, бистин чуртувусе мдалаышкан, аңаа дүжү берикшиктериниң улаа-дараа кылып турган деп чүвени дайын мурунундагы чылдарын төөгүтү бугурелди херечиле турар. Англияны, Францияны болгаш АКШ-тың мычарадыг чагырыкты бөдүлтеринде СССР-ге улур салык килерин болаш боттарынык бектегилер аскыр ыды деп шарттайар азырап турган кижилер ол бектегден ботшунгам, бодун азырап турган кижилеринге улур шурай берген-биле херек шаа мычара эргиле берген болгай.

Аңаа холбаштыр мындыг айтырлар үнүп көзүр: бир эвес амгы Барың Германияга хамаарыштыр чүү кылдынын турарын көөр болузусса, дайын мурунундагы үе-биле чамдык дөмейлешкен чүдүлери көрбөс деп бис бе? Деми-ле күрүнелер Барың Германияны агрессияны болгаш чаа авантураларың орунче идиштерин орадашшымаан, бөгүн бистеги-ле аргалары-биле хөдөлбөй турар деп бе?

Олар Барың Германияны НАТО-же кире тыртып алганнар. Олар Барың Германияны чөпшөкчөргө акша-хөргөңгүн үндүрүп, аңаа боо-чөпшөктө берип турарлар. Барың талакы чурттарың хей-хей улуртур ажылдакчылары барың герман армияны Совет Эвилелдинге улур бөлөктөп турар деп чүвени олар чажырамын бериң херек чок деп санап турарлар. Бистер эрген үеде биче-бача чүдүлериң сактырымыска чүтө өшкөкүвар силер че, дөргилер анган журналистер? (Залда шимээрэгээш-кин).

Даразында чүдүлүң дугайың база чугаалаксап тур мен. Россия Англияга улур казан-даа дайын өөскүтүп, мычанмыже Англия бистин чуртувусе эрген-даа үеде, бистин, совет-даа үеисте халдап турган-на болгай. Севастополь дайынны ышкан, мындыг чижекти бериң айтып болур. Бистин орус черивисе орус кижилерин анган-чанар улуктазын дөш Крмыче ангалчанынын мычарада орустар чалааан ышканыгай. Хамааты дайынның чылдарында бистин Төрөн чуртувусе улур анган интервенцияны дугайың база-ла сактып болур. Казан Совет республика чүткө чаа быжыгып эгелен турда, анган шериглер Архангельскини эжелеп алганнар. Олар бисче өнүктүр болуп эвес, харын бистин черивистен үндүр откатыаан шаанда (Димиттиг адыш часкаашкыны), бистин совет черивисе бистин совет кижилеривистин ханын төгөр дөш, дайыннар болуп келгенер.

Бо бүтү база-ла төөгүдүт фактылар-дыр, олардан кайнаар-даа чайлап хоржок! Адактың сөзүндө, делегейиң ийги дайынны сөзүндүрүп дайын чорудулааларының европа девискөргөни бодунуң команднылажыкчыга дөргө Черчиллди берген бузуттут директиваны сактып көргүр. Черчилль мычарада дүжүп туттунуп турган гитлерчи шериглериниң откагылапкан боо-чөпшөктө чыгаш, шыжжарын, база Совет Эвилели Англиянык эвилелчиз турган болзажок, Совет Эвилелинге улур дайын чорудулааларың гитлерчи шериглер херек апар чадаас дөш, ол шериглерин көзөдө белең кылдыр тударын дузалаган.

Шын чөкө-даа өпчөк болза, бистер шыны көзөдө чугаалап, шынче ак-сет-кадильны-биле тулдуур көрүп чачыккан улус бис. (Адыш часкаашкыны).

Бистер барың талакы күрүнелер-биле бактажырын күзөөс бис дээрин бистин бүтү-ле хөдөлгөшкенивисе чугаалап турар. Бистер Англия, Франция, Американы Каттышкан Штаттары-биле болгаш еске-даа чурттар-биле ылаптың найыраалды чедип аларын күзөп турар бис. Бистер делегейиң бүтү-ле улустары-биле найыраалды болукасар бис. Бис оңу чүткө күзөп турар эвес, харын бүтү делегейге тайбың дөш, бүтү чурттарынын аразында боттүт кады ажылдажыла дөш иденгейлиг демисеки турар бис. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Мынды болза-даа, Индияны, Бирмаңны болгаш еске-даа чурттарынын улустары-биле өң-не найыраалды харылзалар бисте ам тургустунуп турар чорук калдык-бир кижилерге мынды-ла кончүг суонугранч эвес болуп турар ышкан-тыр. Бистин улур өнүгүсө болгаш азы-думамыс—Кыдат Улус Республикамын дугайың чугаалап тур мен, оң-биле бис ам өң-не быжыт, чуректин өң-не ханымындан болгаш ак-сеткидиг азы-думам найыраалды харылзалары-биле мөңгөдө холбашкан бис.

Боттарында колониалдыг даралаан ап откатып болгаш ам боттары тус-бүрдө бодунун хузуунда оруу-биле бурунгаарлап чоруп турар чурттары бистин деткип турарымыс калдык-бир кижилерге таарымча чок болуп турарымын. Ол чурттарынын улустарынын боттарынын национал хосталганыңа чүткүлү бис көзөдө деткип келген бис. Олар чүткө политиктиг хосталганы чалаан алган эвес, харын база чаа оруктап бурунгаар чоруп турар чорук Англияда, Францияда болгаш АКШ-та калдык-бир кижилерге күзөңгит эвес-даа болза, ол чорукка бис сеткиленис ханымындан өөрүп турар бис.

Чамдык солуннарга эрген үең дугайында шын таарымча чок болган, мычарага бөгүңү хүнүң дугайында шын оларга база-ла таарымча чок болуп деп чүчкө бугурээр мен. Мычарага шын дөргө шың-на болгай, а мен өң дугайың чугаалаар мен. Чижөөдөргө, мындыг айтыр үнүп келер: Кыдат Улус Республикамын дөшүрүзү эрге-ажыктың көзө болуп Тайвань ортуукуту болгаш оң чоогунда дүүрүм эбуугар девискөргөңи көзө болуп Тайвань ортуукуту болгаш оң чоогунда дүүрүм ортуукутары америк шериглер чүтө эжелеп алганнар? Кыдат улуска оң бодунун черлерин катан тургузарын олар чүтө моондатып турарарымы?

Шаа мындыг үлөгүшкенивисе улур бодунун үнү буржуаз журналистерден кым-даа көдүрер деп семевес. Индияны чарылбас көзө — Гоань бодунун холунда дүрүм чокка аспаптан турар португал колониалдарынын ужу-дүрүм чок чорунга улурлаңышкының шынгымы үнери анган паралагдан-даа дыналбайп турар.

Колониалдарының тергидөөр үезери эрге берген болзажок, олар боттарынын планнарында болгаш үлөгүшкенивисе ам-даа оталавайп турары көсү-дүр. Бис бо дугайың дөрт болгаш ажит-чакыт чогу-биле чугаалап турар бис.

Чөк болза, мындыг фактыны ап көргүр: улур күрүнө — Кыдат Улус Республикамы ам мырыңай алды чы ажыг өзүп, маңдып турар. Мычала-даа, шының угаан-сарымыга чөрүштүр, чамдык күрүнелер Кыдат Улус Республикамын Каттышкан Национал Организациясында дүүрүм эбуугар эргелерин катан тургузарын моондатып турарлар. Ол организацияга улусту кандайшыкче төлөзөдөткөргөн орадажып турар. Ол дөргө, илейтир-ле чөңгүт эвес чорук ышканыгай. Мычала-даа, анган паралаа ол дугайында чүткө шөогул эвес чугаалаар-биле кызыгарастыгыңа, мындыг черлик чорукка ууларын үнөйиң турар!

Мен калдык-бир кижилерни сургаар дей берген деп бодавазыңнар. Чөк, мен чүткө фактыларын чугаалап тур мен. А фактылар дөргө, шуут чүткө-ле болгай!

Мен делегейиң ийги дайынның болушунуңарыңа ам-даа өгдөлөспөр тур мен. Казан гитлерчи Германия Совет Эвилелинге оор эбу-биле халдаанда, казан бистер Францияны, Англияны болгаш АКШ-тың гитлерчи Германияга улур демисел талазы-биле эвилелчиз апарганымыска, бистин чуртувусу бодунун эвилелчи хүлээлелерин шынгы болгаш ак-сеткидиг күтүскен деп чүвө билиндир.

Совет улус ол дайынга бистин бүтү эвилелчизивистин доозанын төккөн ханында хей ханы төккөн, мычала-даа бистер гитлерчи Германияга болгаш оң чачаларыңа улур тулчул турган анган, француз, америк болгаш еске-даа шериглерни хүндүлөп, мавтап турар бис. Демисел калдык-дошкун болган, мычала-даа бистин каттышкан шериглеривис, кижилер төлөгөтениң чырыктымын келер үеде дөш, оң хосталганы болгаш хамаарышпас чорун дөш, ханың империализмге улур тулчул турган, өң улур тилелелерин чедип алганнар.

Нинти херек дөш кады демиселдиң ол дүржүлгөсү улуг ужу-дүзүм болган. Анган, француз, америк болгаш совет кижилер чүткө чагай үеде эвес, харын база өң-не калдык-дошкун болгаш аар шылаалдарың чылдарында бериң өң эки өнүктүр болуп шыдаар-дыр деп чүвени делегейиң ийги дайынны көргүскөн. Бир-төө бистер дайынга өнүктүр турган болганымыска, тайбыңны камгалар болгаш быжыглаар дөш демиселге бистерниң шаа мындыг эки өнүктүр болузувуска чүү чүвө шаптык болуруту?

Совет улус быжык тайбың дөш, бүтү улустарын аразыңа найыраал дөш демисекип турар деп бистер катан-катан чугаалап тур бис. Мычарага бистер ол дугайың чүткө чугаалап турар эвес, харын мынды найыраалды хөгжүдөргө болгаш быжыларыңа хамаарышпа бүтү-ле чүдүлери кылдып турар бис.

Мөөң чугааларыңа болгаш Николай Александрович Булганинның чугааларыңа хамаарыштыр анган паралаганмы чамдык тайылырлаашкыны-биле холбаштыр мөөң чугаалаксаан чүмөңниң доозамы колдунууда-ла бо-лур.

Бодунуң чугаамың доозуп тура, мен бодунуң хуудун, мөөң өнүтүм өш Булганинның мурунунда болгаш Бирмага чоруп турганымыстың резиме бисти үдөп чөргөзүп бүтү өнүктүренин мурунунда бисе көргүскөн магалыг хүлөзө алышыкын дөш Бирмаңны чазанга болгаш улустунга чүрөктөң өң-не ханымындан өөрүп четтергенимиң илергейлөксөп тур мен. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Бисти болгаш бистин чуртувусу өң-не ханы чүрөөңдөн чагай көргөн дөш өш Пута она өөрүп четтергенивисти илергейлөксөп тур бис. (Димиттиг адыш часкаашкыны). Бирмаңны улустарыңа хамаарыштыр бистин чуртувусуң улустарының найыраалдыг сеткил сактыгын шын билди, үнөлөшкөн, өш Ну Бирма Эвилелин Совет Эвилели-биле чөккүшүлөжүрчө, бистин чурттарымыстың аразыңа найыраалды хөгжүдөргө болгаш быжыларыңа дидим-биле барган. (Димиттиг, үргүчүлөлдүг адыш часкаашкыны). Бо чорукту ол бодунун ыраактын көөр чорун көргүсөш, бодунун чуртувун эрге-ажыктарыңа кылдып турар. (Адыш часкаашкыны).

Мен болгаш Николай Александрович Булганинның Бирмаңны Премьер-Министри эштерин деп алаан. Ийе, тайбыңны болгаш найыраалды эрге-ажыктары дөш кады демиселдиң талазы-биле бис эжикилар бис. (Адыш часкаашкыны). Бистин эш-хуу харылзаларымыс чүрөктөң ханымындан өң-не чагай үндөзүңгө эсер болгаш быжылар. Ол харылзалар бистин чурттарымыстың политиктиг улуртукчуларының аразыңа-лаа, бистин күрүнелеривистин аразыңа-лаа бистин улустарымыстың эрге-ажыктарыңа хөгжөң турар. (Адыш часкаашкыны).

Силерниң чуртувуның хамаарышпас чоруну быжыларымын херөөнө чедикшик болурунарың эргим Президент доктор Б. У. Силерге, өш Ну Силерге, бо хуураалды олуржуп турар өнүктүр силер бүгүлөге база катан күзөөрүн чөпшөөрөп көрдүр! (Димиттиг, үргүчүлөлдүг адыш часкаашкыны).

Бирмаңны болгаш Совет Эвилелингиң улустарының найыраалды делгереп, чечектеп турар! (Шууту туруп көлгөш, димитти-биле байырлаан).

Н. А. Булганин биле Н. С. Хрущевтун Рангун университетинге чораны

РАНГУН. (СЭТА-ның тускай корр.). ситединге чоран, аңаа оларны профессор-башкы составы болгаш студентилер чыды-биле утсаан. Чымылгарынын мурунга өш Н. С. Хрущев декабрь 6-да Рангун университетинге чүвө чугаалаан.

Эш Н. С. Хрущевтун чугаазы

Бирмаңны өр, херөөнө студентилери, бистин анык өнүктүренис! Башкылар болгаш профессорлар!

Бодунуң өмүңөөңдөн, мөөң өнүтүм Николай Александрович Булганиндан, бүтү совет улустуң өмүңөөңдөн силерге байыр чедирерин болгаш эң эки күзөөшкенимиң илердерин чөпшөөр көргүр!

Силер-биле ужурашканымыска дыка ханып тур бис. Силерниң университетинге көлгөш, бис бирма улустуң бодунуң чуртувунуң хамаарышпас чоруну чалаан алган тодаргай түңгөлдөргөңиң бирөөн бодун деп бодавмыс. Өөредилге черлериниң ажыктери делегей-биле ажыттыган, мычангам чаа амдыралды тургузарыңа эргөжөк чугаа билгилериниң шингөөңдөн алдыр-биле Азиянык аныктыгы ол өөредилге черлеринде киргенер. (Адыш часкаашкыны).

Азиянык чурттарыңа колониалдарының келгени дөш оларныкы кулданган улустары аңаа өөрүр ужурул дээрин колониалдор чөкө ол чылдарда оларны сурган келбөөн дээр. Колониалдор кулданган алган чурттарыңа боттарынын культурузын чедип кээп, улустарын канчаар чурттарыңа өөредип турар-дыр деп олар баддык келгенер.

Колониалдор чамдык черлерден ам-даа үнүп чытпөөн-даа болза, оларныкы үеи ам эрген. Азиянык улустары боттарының канчаар күзөөни эбуугар боттарынын амдыралын тургузарын хоугуна шынтырды-биле ам турарлар.

Бодуңарың чуртувунуң политиктиг хамаарышпас чоруну чалаан алган, силер ам бодуңарың чалаан алышымынарыңа улам быжыглаар төлөдө, бүтү чөвөң кылдыр ужурул силер. Көргө кырында эбуугу хосталганы чедип алар төлөдө, даштык күрүнелерден хамаарышпас экономикамы хосталган чуртка тургузар херек.

Тура халаан улустун мурунга дүжүп бөөр ужу таварышканы империалисттиг күрүнелер кончүг кажар арганы херектеп турарлар. Олар боттарының шериглерин үндүрүп ап турарлар, мычала-даа боттарының чөпшөктөг күштерин үндүргөн чурттын улам улус-биле чагырып алыр, ол чурттары экономика талазы-биле монополистерин баажымдыан улам хамаарышпас кылырын орадажып турарлар. Боттарының төрөн чуртувунуң хамаарышпас-чоруну күзөөңөр оңу мычандырып болбас. (Димиттиг адыш часкаашкыны).

Индиянык болгаш Бирмаңнык чогу-биле бистин ужуражышканымыстың үезинде бис оңу шаа удаа чугаалап келдик. Мычарага бистин ол өстөривисе чамдык европейжер таарыммайп турар. (Залга шимээрэгээшкын, адыш часкаашкыны). Мычала-даа колониалдарының тергиделин шунту-ла европейжер күзөп турар эвес. Бистин чуртувусу база-ла Европа-даа, Азия-даа күрүнө-ле болгай, чүткө дие Совет Эвилелинги девискөргөңиң чамдыгы—Европаны, а бир чамдыгы—Азияны. Совет Эвилели колониалдарының политиканы деткөөлү турар болгаш аңаа улур шынтырды-биле демисекип турар. (Үргүчүлөлдүг адыш часкаашкыны).

Азиянык болгаш Африканык кулданган улустарында соруп ап турар чүдүтүк күсөл-биле чурттан чачыккан чамдык европейжи бөдүктөр ам сирдөөлүп турарлар, чүткө дие боттарының хамаарышпас чоруну дөш көдүрүп үнгөн Азиянык болгаш Африканык улустарының күжүн болгаш күчүгүн олар билип турарлар. (Димиттиг, үргүчүлөлдүг адыш часкаашкыны). Мычангам улустар колониалдыг эбу-чуртуну боттарында ап откатып турарыңа болгаш тускайлап

